

virkelig er saadan, naar vi ser paa den Kendsgjerning, at det er de saakaldte emanciperede Kvinder, der rejser Kravet om en særlig Uddannelse for Mødre?

Og begynder vi ikke, om end meget langsomt, at erkende, at dette Moder-Problem ikke blot er en privat og en personlig Sag, men at det i Sandhed ogsaa er et socialt Spørgsmaal af den allerdybeste Betydning?

— Lad mig da vove at sige det rent ud:

Kvindens Uddannelse og Træning til en Moders og Husmoders Gerning bør være tvungen.

Nu beder jeg Dem om ikke straks at afvise denne Tanke, selv om den maaske ved første Øjekast synes at være rent teoretisk og ganske umulig at virkeliggøre.

Der er desværre ikke Tid her til grundigt at uddybe Emnet; jeg kan ved denne Lejlighed kun løseligt berøre det og give nogle faa Vink; men dette Problem trænger sig frem netop nu i forskellige Lande med stor Kraft; det kræver af os, at vi uden forudfattede Meninger og forældede Anskuelse tager det op til grundig Overvejelse og ikke altfor hurtigt eller let bliver færdig med vor Dom.

For at faa dette store Spørgsmaal stillet i det rette Lys, og for at finde det rigtige Svar — det Svar, som vil tjene Menneskeheden bedst — maa vi prøve paa at se det i dets mangfoldige Sammenhæng med visse Samfundstilstande.

Hvor mange af de sociale Ulykker, som vi bryder vore Hjærner for at forstaa og afhjælpe, kan ikke spores tilbage til det tragiske Udgangspunkt: et daarligt Hjem, en uvidende Moder?

Hvor mange af de ynkværdige og ulykkelige Væsner, som vi møder i vore Fængsler, i vore Arbejdsanstalter, i vore Sindssygeanstalter og i vore Hospitaler, blandt vore Drankere og vore Prostituerede, blandt alle dem overhovedet, som falder ind under Betegnelsen: vantrevne og defekte, legemlig eller sjælelig, eller baade legemlig og sjælelig — om hvor mange af disse maa det ikke siges, at Begyndelsepunktet til deres Livs Tragedie var: Uvidenhed hos deres Moder. — For mange af dem gælder det, at deres Livs Tragedie begyndte endog før de blev født.

Naturligvis er Uvidenhed ikke den eneste Ting, som er i Vejen med Mødrene. Men om det end ikke er den eneste Ting, saa er det dog en overordentlig væsentlig Ting. Og det maa vel erindres, at Viden ikke alene udrydder Uvidenhed. Sand og dyb Viden har ogsaa en Tendens, i hvert Fald, til at udrydde mange andre Onder: Tomhed, Forfængelighed, Udvorshed. Til at vække Alvor, Energi, Intelligens. Til at give Evne til at gennemskue Tingenes ydre Form og vurdere dem efter deres sande Indhold.

Saadan sand og dyb Viden skulde gives til Mødrene.

Jeg ved vel at dette er et højt Ideal at fremsætte. Men jeg ved ogsaa, at det ikke er et uopnaaeligt Ideal.

Er der overhovedet noget Ideal, som er uopnaaeligt? Kan den menneskelige Hjerne forme noget som helst Ideal, der ikke har sin korresponderende Virkelighed et eller andet Sted i Tilværelsen? Kan det menneskelige Hjærte nære noget Haab eller nogen Længsel, som ikke en eller anden lykkelig Dag møder sin Opfyldelse?

For at naa Virkeliggørelsen af vore Idealer, selv de højeste, maa vi imidlertid begynde, hvor vi er, og hvad Mødrene angaar begynde med at stræbe at bringe de nødvendige Betingelser til Stede for den unge Kvinde til at opnaa Uddannelse i den mest elementære Moderkundskab: hvordan hun bør behandle sig selv, mens hun gaar med sit Barn, hvordan hun bør behandle Barnet, naar det kommer til Verden, lige fra dets Ernæring og Renlighed til dets Opdragelse og Karakter-Træning.

Og hvad hendes Opgaver som Husmoder angaar, ikke alene Kundskab om, hvordan et Hjem skal holdes rent, men ogsaa Kendskab til Hygiejns Love og Betydningen af at lyde disse Love; ikke alene Kundskab om, hvordan Maden skal laves, men ogsaa Kendskab til Næringsmidlernes Sammensætning og til de forskellige Fødevarers Næringsværdi. Og saa til den for Hjemmenes Trivsel og Opretholdelse saa betydningsfulde økonomiske Side.

Og saaledes videre.

Dette store Problem: tvungen Uddannelse til en Moders og Husmoders Gerning — kan imidlertid

ikke løses ved private Bestræbelser.

Vi kan ganske vist oprette private Skoler, Institutioner og Vandrekursus, hvor Kvinder, som ønsker det, kan faa Uddannelse og Træning som Mødre og Husmødre; men ad denne Vej kan Problemet ikke løses, men kun svagt berøres.

Nej, dette Problem kan kun blive løst, naar det tages op af Staten, som en Opgave af den højeste nationale Betydning.

Det er et socialt Spørgsmaal, vi har for os her.

Saa længe denne Moder-Uddannelse kun er frivillig, og kun kan opnaas her og der i privat oprettede Institutioner, saa længe vil det kun være et Mindretal af Kvinder, som vil komme til at nyde godt deraf.

Den store Masse af Kvinder, som nu bliver Mødre uden den mindste Følelse af det umaadelige Ansvar, som er forbunden hermed, uden den fjærneste Kendskab til de mest elementære Ting, som angaar Moderskab og smaa Børn, disse store Masser af unge Kvinder vil kun faa Del i Uddannelsen til en Moders og Husmoders Gerning, naar denne Uddannelse er tvungen.

Og dette gælder ikke alene de unge Kvinder af de fattige og saakaldte „lavere“ Klasser, hvis økonomiske Forhold ofte er den store Hindring for deres Uddannelse — i alle Retninger; men det gælder lige saa meget de unge Kvinder af de saakaldte „højere“ Klasser, som ofte er fuldt saa blottede for alle Betingelser for at blive virkelige Mødre som den fattigste og mest uoplyste Pige.

— — —

Tvungen Uddannelse til en Moders og Husmoders Gerning — for alle unge Kvinder?

Men alle Kvinder bliver jo ikke Mødre.

Ganske vist, men hvem kan sige, hvilke der bliver og hvilke ikke?

Og selv for dem, der ikke faar Børn selv, kan den Uddannelse og Træning, her er Tale om, blive til den største Nytte.

Der er meget faa Kvinder, som ikke i en eller anden Periode af deres Liv bliver stillet foran Opgaver, hvor Moderkundskab vilde sætte dem i Stand til at hjælpe de-